

DOCUMENTAREA ȘI CONTABILITATEA FAPTELOR ECONOMICE LA ÎNTEPRINDERILE INDIVIDUALE

THE DOCUMENTATION AND ACCOUNTING OF ECONOMIC TRANSACTIONS IN SOLE PROPRIETORSHIPS

Autor: IAROSLAVA OBRINETȚCHI

e-mail: iaroslavaobrintetchi022@gmail.com

Coordonator științific: CAUȘ LIDIA

Dr. conf. univ., Academia de Studii Economice din Moldova

e-mail: caus.lidia.ion@ase.md

ORCID: 0000-0003-3203-3221

Abstract. *In an interconnected and globalized economic landscape, small and medium-sized enterprises are key to boosting national economies. Sole proprietorships, in particular, offer an affordable and flexible solution for many entrepreneurs. Although they have a less complex regulatory regime than other forms of business organization, Moldovan sole proprietorships are subject to strict accounting and tax obligations aimed at accurate and complete documentation of economic facts. Accounting plays a crucial role, not only as a tool for recording economic transactions, but also as a mechanism to ensure transparency and tax compliance.*

Keywords: *sole proprietorship, accounting, tax regulations, economic documentation, financial.*

JEL: M41

Introducere

Într-un peisaj economic din ce în ce mai globalizat și interconectat, întreprinderile mici devin motoare esențiale ale economiilor naționale. Întreprinderile individuale, în special, oferă o soluție accesibilă și flexibilă pentru numeroși antreprenori. În Republica Moldova, acestea contribuie semnificativ la crearea de locuri de muncă și la generarea de venituri prin taxe și impozite.

Aceste întreprinderi se caracterizează printr-o structură simplă, fiind administrate de o singură persoană, care își asumă întreaga răspundere atât pentru activitățile economice, cât și pentru gestionarea resurselor financiare. Deși au un regim de reglementare mai puțin complex decât al altor forme de organizarea afacerilor, întreprinderile individuale din Republica Moldova sunt supuse unor obligații contabile și fiscale stricte, care vizează documentarea corectă și completă a faptelor economice. În această privință, contabilitatea joacă un rol esențial, nu doar ca instrument de înregistrare a tranzacțiilor economice, dar și ca mecanism de asigurarea transparenței și conformității fiscale.

În acest cadru, documentarea și contabilitatea faptelor economice la întreprinderile individuale devin un subiect de mare importanță, având un impact direct asupra sustenabilității financiare a acestora. Respectarea reglementărilor contabile și fiscale, corelarea acestora cu cerințele impuse de autoritățile fiscale și înregistrarea adecvată a tranzacțiilor sunt aspecte fundamentale care influențează nu doar performanța financiară a întreprinderii, dar și imaginea acesteia în fața autorităților fiscale și a altor părți interesate. În acest context, procesul de documentare și de înregistrare contabilă a faptelor economice se constituie într-o componentă esențială a unei bune gestionări economico-financiare.

Prin urmare, scopul acestui articol este de a examina cadrul normativ și practicile contabile aplicabile întreprinderilor individuale din Republica Moldova, cu accent pe importanța unei documentări corecte și complete a faptelor economice. În mod particular, se va discuta despre reglementările normele juridice aplicabile acestei entități, despre importanța documentelor justificative în procesul de contabilizare, precum și despre principalele provocări cu care se confruntă întreprinderile individuale la evidența contabilă.

Conținutul de bază

Potrivit legislației naționale, întreprinderea individuală este o formă juridică de organizare a activității economice, deținută fie de un cetățean în baza dreptului de proprietate privată, fie de membrii familiei acestuia, în regim de proprietate comună. Aceasta oferă titularului libertatea de a desfășura activități economice în diverse domenii, asumându-și integral drepturile și obligațiile ce decurg din gestionarea și administrarea afacerii. **Activitate de întreprinzător** - activitate de fabricare a producției, executare a lucrărilor și prestare a serviciilor desfășurată de către persoana fizică-întreprinzător în mod independent, din proprie inițiativă, în numele lui, pe riscul propriu și sub răspunderea lui patrimonială, pentru obținerea veniturilor.

Întreprinderile individuale din Republica Moldova sunt supuse unui set specific de reglementări contabile, adaptate dimensiunii și complexității activităților desfășurate. Printre reglementările relevante, amintim:

- **Legea contabilității și raportării financiare** stabilește principiile și normele generale aplicabile contabilității pentru toate entitățile economice, inclusiv pentru întreprinderile individuale [2];
- **Codul Fiscal al Republicii Moldova** ce reglementează obligațiile fiscale ale întreprinderilor individuale, inclusiv impozitul pe venit, TVA și alte taxe aplicabile activităților economice desfășurate[1];
- **Planul general de conturi contabile** aplicabil în cazul întreprinderilor individuale plătitoare de TVA stabilește clasificarea și codificarea operațiunilor contabile ce trebuie înregistrate în evidența contabilă [6].

Documentarea faptelor economice este un proces esențial pentru transparența și legalitatea activității unei întreprinderi individuale. Aceasta presupune înregistrarea tuturor tranzacțiilor economice într-un sistem contabil, pe baza documentelor justificative corespunzătoare. În cazul întreprinderilor individuale din Republica Moldova, documentele justificative tipice includ:

- **Factura fiscală:** Atunci când sunt efectuate tranzacții de vânzare sau prestări servicii, întreprinderea trebuie să emită facturi fiscale conform reglementărilor Codului Fiscal.
- **Extrase bancare :** Utilizate pentru înregistrarea în contabilitate a operațiunilor efectuate prin intermediul conturilor bancare.
- **Acte adiționale :** Utilizate pentru documentarea tranzacțiilor de vânzare-cumpărare, prestări servicii sau colaborări cu terți.

Contabilitatea întreprinderilor individuale este reglementată în mod specific pentru a asigura o gestionare eficientă a resurselor financiare și pentru a răspunde cerințelor fiscale. Evidența contabilă la întreprinderile individuale se ține conform sistemului în partidă simplă conform Codului fiscal și a prezentelor indicații metodice.

- **Evidența veniturilor și costurilor:** Contabilul trebuie să țină o evidență detaliată a veniturilor realizate și a cheltuielilor efectuate, pentru a determina profitul net și a stabili obligațiile fiscale.
- **Evidența activelor:** Vizează bunurile și datoriile întreprinderii, care sunt înregistrate în bilanțul contabil.
- **Regimul fiscal :** Regimul simplificat presupune înregistrarea mai simplă a veniturilor și cheltuielilor, precum și plata unui impozit pe venit mai mic, în timp ce regimul standard implică înregistrarea detaliată a tuturor tranzacțiilor și plata unui impozit mai mare.

Contabilitatea corectă la întreprinderile individuale are multiple avantaje:

- **Transparența financiară:** O evidență contabilă corectă permite transparența față de autoritățile fiscale și în fața altor părți interesate (creditori, investitori).
- **Controlul financiar intern:** Întreprinzătorii pot monitoriza în mod continuu starea financiară a afacerii și pot lua decizii informate cu privire la investiții, economii sau cheltuieli.

- **Respectarea obligațiilor fiscale:** Contabilitatea corectă asigură respectarea termenelor și normelor fiscale, evitând astfel sancțiunile pentru nereguli fiscale. Întreprinderile individuale din Republica Moldova se confruntă cu diverse provocări în ceea ce privește contabilitatea și documentarea faptelor economice. Printre acestea se numără:
- **Complexitatea reglementărilor fiscale:** Deși există regimuri fiscale simplificate, numeroase modificări ale legislației fiscale pot crea dificultăți pentru întreprinzători în menținerea unei evidențe contabile corecte.
- **Lipsa resurselor financiare:** Multe dintre întreprinderile individuale nu dispun de resurse pentru angajarea unui contabil profesionist, ceea ce poate duce la erori în documentare și înregistrarea tranzacțiilor.

CONCLUZII

Contabilitatea și documentarea corectă a faptelor economice la întreprinderile individuale din Republica Moldova reprezintă piloni fundamentali pentru succesul acestora, având un impact direct asupra sustenabilității și evoluției pe termen lung. Într-o perioadă în care mediul economic este într-o continuă schimbare, respectarea reglementărilor contabile și fiscale nu doar că asigură transparența și legalitatea activităților, dar joacă și un rol crucial în crearea unui climat favorabil pentru atragerea de investiții, creșterea încrederii în piața internă și stimularea creșterii economice. Astfel, printr-o gestionare adecvată a finanțelor și o documentare riguroasă, întreprinderile individuale pot naviga mai ușor prin complexitatea reglementărilor și riscurilor economice. În ciuda provocărilor cu care se confruntă, întreprinzătorii din Republica Moldova au oportunitatea de a implementa bune practici contabile, de a învăța din schimbările legislative și de a se adapta rapid la noile cerințe. Doar printr-o abordare responsabilă și proactivă, afacerea poate să rămână competitivă și să contribuie activ la dezvoltarea unei economii naționale sustenabile și eficiente. În final, integrarea acestor principii în strategia de afaceri este cheia pentru o gestionare eficientă a resurselor și o evoluție pozitivă a întreprinderii pe termen lung.

Referințe bibliografice:

1. Codului fiscal nr.1163-XIII din 24 aprilie 1997.
2. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=144629&lang=ro#
3. Legea contabilității și raportării financiare nr. 287 din 2017.
4. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=143282&lang=ro#
5. Legea nr.845-XII din 03.01.1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi.
6. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=138560&lang=ro#
7. Maria GRĂU-PANȚUREAC INDIVIDUAL ENTREPRENEUR - A SUBJECT OF AN ACTIVE RESEARCH IN TERMS OF AFFAIRS OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA. În: INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE "30 YEARS OF ECONOMIC REFORMS IN THE REPUBLIC OF MOLDOVA: ECONOMIC PROGRESS VIA INNOVATION AND COMPETITIVENESS". Disponibil: https://irek.ase.md/xmlui/bitstream/handle/123456789/2025/GR%C3%82U-PAN%C5%A2UREAC%20Maria_Conf_September%2024th-25th_%202021_Vol_2.pdf?sequence=1&isAllowed=y
8. Monitorul Fiscal FISC.md. (2023). Documentarea faptelor economice ca etapă a ciclului contabil al întreprinderii: aspecte juridice, contabile, fiscale. Disponibil: https://monitorul.fisc.md/documentarea-faptelor-economice-ca-etapa-a-ciclului-contabil-al-intreprinderii-aspecte-juridice-contabile-fiscale/?utm_source
9. Planul general de conturi contabile Disponibil: <https://www.contabilsef.md/ro-planul-general-de-conturi-contabile-ru-en-46679/>
10. Victoria CERLINCA - REGIMUL FISCAL AFERENT ACTIVITĂȚII INDEPENDENTE. În: Monitorul Fiscal. Disponibil: <https://monitorul.fisc.md/en/regimul-fiscal-aferent-activitatii-independente/>